

Beretning

0111

Det norske arbeiderpartis virksomhed

fra 1ste juli 1901 til 30te juni 1902.

Kristiania.

Arbeidernes aktietrykkeri

1902

Siden forrige landsmøde er indmeldt i partiet 76 foreninger, nemlig:

Hvidgarvernes forening, Bygde jern- og metalarbejderforening, Modelsmødernes forening, Brodskjernerens forening, Skofabrikarbejdernes forening, Bygningsmødernes forening, (indmeldt paany), Nydalens arbejderforening — samtlige i Kristiania.

Grorud arbejderforening, Vysaker jern- og metalarbejderforening, Vestre Afers arbejderparti, Nabal's brug jern- og metalarbejderforening, Stumberg og omegns stenarb. fagforening, Koppang socialdemokratistiske forening, Trondernes samv. fag- og arbejderforening (16 foreninger).

Gjennem Norsk arbejdermandsforbund er følgende nye foreninger indmeldt:

Lillehammer afdeling, Dalsbygdenes grubearb. forening, Vysaker afdeling, Wennefjelds arbejdermandsforening, Lillestrøm afdeling, „Samhold“, Grorud fabrikkarb. forening, Dale afdeling, Mjondalens arbejdermandsforening, Holtaalens arbejdermandsforening, Tysse afdeling, Narvik kvindeforening, fabrikkarb. foren. for Kr.a og omegn, Bryns hørstikarb. forening, Haugefjelds afdeling, Hermetikarb. forening Stavanger, Hell-Sundebanens 4. afd. s arb. forening, Hamar afdeling, Østfoldens fag- og tomtearb. forening, Mojs afdeling, Lillestrøm fag- og hovleriarb. forening, Kr.a hovleriarb. forening, Snarøens tømt- og hovleriarb. forening, Fr.stad og omegns tømt- og hovleriarb. forening, Alesfos afdeling, Arendal og omegns brugsarb. forening, Aragero brugsarb. forening, Nedre Tune arbejderforening, Tangen og Stromsoes brugss- og tomtearb. forening, Drammens arbejdermandsforening, Værstrandens arbejderforbund, Murarbejdernes forening, Bergen, Murarbejdernes

forening, Kristianssand S., Namot afdeling, Bergens fabrikkarb. forening, Drammens brugss- og tomtearb. forening, Larviks arbejdermandsforening, Dunderlandsdalens arbejderforening.

Drammens samv. fagforeninger og Drammens arbejderparti har sluttet sig sammen til en politisk fællesorganisation og indmeldt i partiet.

De kvindelige foreninger har sluttet sig sammen til „Det norske arbejderpartis kvindesforbund“ og er som saadant indmeldt i partiet, 2 nye foreninger er herigjennem indmeldt, nemlig Vasse- og rengjøringskvindernes forening og De kvindelige tobaksarbejdere, begge i Kristiania.

Stemmenstad arbejderforening, Sridugsfabrikens arbejderforening og Elbryggeriarbejdernes forening, der tidligere direkte var tilsluttet partiet, er i aarets løb indmeldt i Norsk arbejdermandsforbund.

Den typografiske forening og Den tyske forening „Freiheit“, Kristiania, er udmeldt af partiet; Hvalers demokratistiske klub, Sandejerds arbejderlag, cykleklubben „N. V. C.“, Kr.a, er opløste.

Partiet tæller nu ialt 211 foreninger med et medlemsantal af ca. 12,000.

Den paa forrige landsmøde valgte komite med det opdrag at udarbejde forslag til nye love paa grundlag af en anden organisationsordning for partiet har udført sit arbejde. Det foresligger en majoritets- og en minoritetsindstilling.

Forslagene er omfendt til foreningerne og foresligger nu til behandling paa landsmødet.

Vi skylder her at oplyse, at naar forslaget ikke blev omfendt saa tidlig som af forrige landsmøde besluttet, skyldes dette branden i vore lokaler i februar maaned.

Nemiteen var nemlig da særdig med sit arbejde og forslaget renskrevet af sekretæren, men blev dette da odelagt og maatte paaun omskrives, ligesom ogsaa trykkeriet blev ude af stand til at faa det trykt.

*

Forflag til programpunkt i jordspørsmaalet er udarbejdet af den paa forrige landsmode valgte komite og er ligeledes oversendt foreningerne til udtalelse for endelig at behandles af nærværende landsmode.

*

Forrige landsmode paa parti styret at indgaa med

Jorestilling til stortinget

angaaende foreningsretten, angaaende statens bestillinger i udlandet og angaaende forandringer i fabriktilfynsloven, hvilke samtlige er expederet.

Videre vedtog forrige landsmode en anmodning til parti styret om „*efter indhentes af udtalelser fra partiets foreninger og landets fagforbund samt sekretariatet for Den faglige landsorganisation at indgaa til statsmyndighederne med forflag til lov om arbejdstidens begrænsning ned til 8 timer daglig eller 48 timer ugentlig.*“

Paa sidste landsmode forelaa nemlig efter indledningsforedrag af advokat Hazeland et forflag, som i det væsentlige skulde lægges til grund for det endelige udarbejdendes forflag.

Imidlertid har parti styret været særdeles stærkt optat med partiets forskjellige øvrige gjøremaal ligesom advokat Hazeland, hvis fagkyndige bistand i heromhandlede spørgsmål ikke kunde undværes, har om muligt været endnu mere optat, hvorfor denne sag endnu ikke har kunnet expederes. Men parti styret har allerede i mode den 12. september s. a. opnevnt en komite bestaaende af M. Hazeland, M. Buan og M. Ormestad til at forberede sagen.

Agitationen.

Der er i det forløbne aar afholdt ca. 100 foredrag paa forskjellige steder af følgende personer:

Ehr. D. Knudsen, M. Buan, Joh. Johnsen, E. Jeppesen, Dr. Nissen, O. Tøferud, Olav Kringen, Jacob Vidnes, Einar Vi, Fru Thues, Fru Larjen, Fru Strom, Fru Sørensen, M. Hazeland, Ludv. Meyer, M. Ormestad, O. Stejer, O. Gotaas, D. Jensen, Sverre Jørgensen, Olav Strom.

Tillige har den nærværende forretningsfører holdt 58 foredrag; ialt er der saaledes ved parti styrets medvirken afholdt over 150 foredrag.

Hertil kommer at der af de socialistiske ungdomsforeninger er udfoldet en ganske betydelig agitation for de socialdemokratiske ideer med særlig sigte paa at skabe interesse og forståelse blandt den unge slægt, samtidig som medlemmerne ved diskussioner faar anledning til at øve sig op og dygtiggjøre sig til talere og deltagelse i den offentlige diskussion.

Arbejderpartiets mandtalskontor i Kristiania.

I den tid mandtalskontoret har været i virksomhed har det tilfulde bekræftet sig, at kontoret har været paakrævet for vort partis valgarbejde. Kontoret har været stærkt benyttet af vore meningsfæller i Kristiania, der foran valget søgte oplysning og vejledning, ligesom talrige forespørgsler udenbys fra om fremgangsmaaden og formen for opfattning af egen liste m. v. har været besvaret fra kontoret.

Ved udlæggelsen af det kommunale mandtal paa kontoret blev vore partifæller git anledning til at undersøge, om de var opført i dette, og alle, der besaendes urettelig forbigaaet, besørgebes ved henbudelse til rette vedkommende indført. For udlændinger, der har betingelser for at erhverve norsk statsborgerskab, er det nødvendige besørget for at erholde saadan bevilling.

Det er imidlertid yderst vanskeligt og forbundet med adskilligt arbejde og beivær, at kunne ordne det nødvendige med bevillingen for manges vedkommende, da arbeiderne ofte er henvist til at reise fra sted til sted og søge arbejde, og har samtidig forjont at faa arbejsteter for sit ophold alle steder, hvor de har været.

Men for dem, der kommer ind under loven af 1896, hvori er paabudt at ansøgeren skal stille mindst 2 aars garanti for at ikke han eller hans familie i denne tid skal trænge det offentlige tilhjælp, er det en praktisk umulighed at kunne erhverve statsborgerret, da selvagt arbeiderne i almindelighed umulig kan stille saadn garanti. Partistyre har ogsaa allerede for 3 aar siden indgaat til stortinget med en foresligning i denne sags anledning.

De under valg arbeidet afholdte møder, saavel offentlige agitationsmøder som rodeforstandernes, har været arrangeret og ledet af mandtalskontoret, lige som de udgivne optraab og redegjørelser for vort partis program m. v. hovedsagelig har været mandtalsførernes arbejde. Duntrent alle udgifter vedrørende valget har været dækkede af foreningernes kontingent, saaledes at man nu har kunnet undlade at bebyrde de enkelte partikæller med anmodning om tilskud.

Af de af foreningerne valgte rodeforstandere er det desværre mange som har undladt at udiøre dette arbejde, som blev dem paalagt. At valg arbeidet paa grund af stort frafald fra rodeforstandernes side i hoi grad blev vanskeliggjort er indlysende. Paa den anden side var det glædeligvis et ikke saa lidet antal af rodeforstandere, der med albor og iver udførte sit moijommelige hverv, og hvis arbejde viste sig at bringe gode resultater.

Da branden i partiets lokaler i Nr. a odela det meste af de til mandtalskontoret indhentede materialier, har dette voldt adskillig forstyrrelse i arbeidet, men er det nu meningen til kommende vinter at reorganisere rodeforstanderforpjet og planlægge agitationsen til næste aars stortingsvalg.

Kommunevalget 1901.

Da der ved dette valg for første gang kom i anvendelse den stemmeretsudvidelse, der ogsaa aabnet et stort antal kvinder deltagelse i valget, var det selvfølgelig af stor interesse at iagttæ hvor stor udstrækning kvinderne vilde benytte sin stemmeret og hvilken indlydelse dette vilde faa paa partiernes styrke.

Det viser sig da, at kvindernes deltagelse i byerne har været ganske stor, idet gennemsnitlig 48 pct. har aigitt stemme; i landdistrikterne derimod kun 9.4 pct. Det kan ganske bestemt sies, at denne kvindernes deltagelse i det væsentlige har styrket det konservative parti, og er dette sikkert tilrædde i betydelig grad i Kristiania. Det maa derfor et energisk og ihærdig arbejde til fra partiforeningernes side over det hele land for at bringe interesse og forstaaelse for vore sager og synsmaader ind blandt kvinderne for at partiets styrke ved de kommunale valg kan betragtelig øges.

Arbeiderpartiet deltog i valget dels direkte og dels ved samarbeid; og jatte socialdemokratiske repræsentanter ind paa følgende steder:

- Asnes, Solor, 1. Vore Eker 8. Rosen 7. Akter 6. Tomter 1. Nedre Eker 9. Modum 5. Akter 4. Gidsvold 8. Fredriksstad 4. Bergen 16. Moss 9. Lillehammer 1. Drammen 8. Kristiansand 6. Stavanger 12. Trondhjem 8. Kristiania 14. Ransos 3. Hamar 1. Sandefjord 4. Hammerfest 12. Til sammen 147.

Paa adskillige steder opstillede parti afdelingen liste for første gang. Overalt er vort partis stemmetal betydelig forøget.

Naar resultatet af valget viste, at vort partis stemmetal i Nr. a ikke var gaat frem med mer end 500 st. siden stortingsvalget 1900, skyldes dette i første række de nuværende økonomisk elendige tider med deraf kommende store arbejdsmangel. Det fremgaar ogsaa af mandtallet, at der ved kommunevalget var henved 4000 mindre stemmeberettigede mænd end ved stortingsvalget 1900.

1. mai demonstrationerne.

Under demonstrationen var iaar for-
nden kravet om en 8-timers arbejdsdag
til en begyndelse gennemført for alle sta-
tens og kommunens arbejdere og i alle
sundhedsfarlige bedrifter, overalt i forbin-
delse med en garanteret mindsteløn, ogsaa
henlagt kravet om loven angaaende fore-
nings-, forsamlings- og ytringsfrihed; lige-
ledes gjordes der opmærksom paa den i
Sverige paagaende kamp for erhvervelse
af almindelig stemmeret og erklærede man
sig solidarisk med de svenske klassekæmper i
denne kamp. Om at partietyret udarbejdet
resolution af ovenstaaende indhold har over-
alt vundet enstemmig tilslutning paa de
steder, hvor der ved partietyrets mellem-
komst er fundt talere, nemlig:

Kristiania: Stortingsmand Egede
Nissen, literat Einar Li, journalist Olav
stringen og Magnus Nissen. Fredriks-
hald: Læsefagtorer J. H. Hammer.
Hvaler: Journalist Jacob Vidnes.
Fredriksstad: Lærer Torgeir Braa.
Valdersbanen: Redaktor P. Dahl.
Gjøvit: T. Gotaas. Lillestrøm:
Olav Strøm. Grorud: G. Lindahl.
Sandefjord: N. J. Sørensen. Na-
mar: C. Jepsen. Larvik: T. Jen-
sen. Arendal: J. Jensen. Kongs-
berg: H. Meyer. Horten: A. Kri-
stenen. Moss: A. Berggraff. Dram-
men: A. Pedersen. Sarpsborg: Joh.
Johnsen.

17. mai demonstrationen

blev iaar derimod, efter forslag af partiety-
ret paa de fleste steder indstillet, væsentlig
fordi denne dag kaldt paa pintjæsten. Hvor-
ledes det irentidig skal forholdes med hen-
syn til stemmeretsdemonstrationen er en sag,
som paatalder partiets opmærksomhed, da
det vil ha stor betydning at der tilveiebrin-
ges en ensartet optræden af samtlige parti-
afdelinger i landet.

Ved den skand. arbejderkongres
i Kjøbenhavn 1901 mødte som repræsentan-
ter for partiet de af landsmødet valgte:

begyrtter Chr. S. Knudsen, redaktorerne
H. M. Florsjøn og Angell Olsen, desuden
mødte, som repræsentant for partietyret,
C. Jepsen.

Bernhard Hanssens fond.

Til forpleining for den gamle veteran
er siden 1. juli 1901 udbetalt kr. 550.00,
hvoraf kr. 150.00 er opført paa forrige aars
regnskab. Der er iaar indkommet fra Ar-
bejdsmandsforbundet kr. 20. I beholdning
er nu kr. 839.88, hvilket da vil være nok
for noget over et aar, efter hvilken tid
partimedlemmerne forhaabentlig ved for-
nyet indsamling vil sørge for den gamles
forvarlige underhold og pleie.

Partiorganet „Social Demokraten“.

Som partimedlemmerne ved, har
„Social Demokraten“ hidtil gaat med et
underskud, som har været noksaa trykkende.

Underballancen har i de sidste fire
budgetterminer udgjort henholdsvis:

1898—1899	36 366.36
Heraf dækket ved bidrag	19 284.14
Tilbage som gjæld	17 082.22
1899—1900	42 078.90
Heraf dækket ved bidrag	16 827.71
Tilbage som gjæld	25 251.19
1900—1901	26 766.63
Heraf dækket ved bidrag	15 500.00
Tilbage som gjæld	11 266.63
1901—1902	16 404.56
Heraf dækket ved bidrag	11 043.52
Tilbage som gjæld	5 361.04
Gjælden er altsaa i disse fire budgetaar steget med	58 961.08

„Social Demokraten“s „offerdag“ ind-
bragte kr. 2093.22

Det nu for landsmodet forelæggendes budget er, som man tror, opfat nogternt; men ikke desto mindre er der fremdeles en underballance at dække. Imidlertid er der paa budgettet anvist udvei til dækning af underballancen. Dette har kun ladet sig gjøre derved, at trykningsomkostningerne er betydelig nedsat ved overgang til sættemafliner og endvidere derved, at der er sikret aktietegning til et beløb af 3000 kroner. Det skulde saaledes undgaaes hørefter at øge gjælden.

Med dette for øie har partiistyret opfat til behandling paa landsmodet spørgsmaalet om afvikling af bladets gjæld. Det vil kunne lade sig gjøre derved, at der for en væsentlig del udstedes aktier for gjælden, saafremt der kan skaffes tilvæie et kontant beløb, hvarende til 1 krone pr. medlem inden partiet eller ca. 10,000 kroner, som partiforeningerne maatte garantere indbetalt inden et bestemt tidspunkt.

Bladets udestaaende restancer hos abonnenterne udgjorde ved budgetaarets udgang: 1310 abonnenter for en maaned hver, lig 786 kroner, og for to og flere maanedes endel abonnenter tilsammen 115 maanedes, lig 69 kroner, eller ialt udestaaende hos abonnenter 855 kroner.

Et forslag, som blev vedtaget paa forrige landsmode, gaende ud paa en overgang for Kristiania-abonnenternes vedkommende fra maanedes- til ugesontingent a 20 ore i forbindelse med udgivelsen af et søndags- underholdningsblad som tillæg til „Social-Demokraten“ og hvorom partiistyret skulde samraade med repræsentantskabet i Kristiania, er endnu ikke gennemført. Naar partiistyret ikke har fundet anledning til gennemførelse af denne reform, beror dette paa flere uheldige omstændigheder. Som paapegt paa forrige landsmode var det nødvendigt til reformens gennemførelse først og fremst at indskrænke restancerne til det mindst mulige og dernæst at naa frem til forskudsvis betaling ogsaa i Kristiania. Men det var ogsaa paa forhaand git, at man ikke kunde gaa til den omhandlede

reform i valgaaret, og forrige aar havde man som bekendt kommunevalgene. Imidlertid havde partiistyret allerede fort efter landsmodet vedtaget en bestemmelse sigtende til at bringe restancerne ned og i december 1901 atter en forholdsregel, som skulde bringe restancerne yderligere ned til et minimum, og tanken var derefter at kunne gaa over til forskudsbetaling pr. maaned for derefter at staa færdig til overgang til ugesontingent. Men saa indtraf i februar dette aar (natten mellem 27. og 28. februar) en brandulykke, som ikke alene umuliggjorde videre forholdsregler fra partiistyrets side i heromhandlede retning, men saa at si tilintetgjorde alle planer for „Social-Demokraten“'s vedkommende (ogsaa den planlagte agitation for videre udbredelse af bladet i Kristiania). For det første bevirket den indtrufne brandulykke, at alle protokoller maatte nyanstafjes, og at bringe abonnentprotokollen i orden igjen kunde delvis kun ske ved avisbudenes assistance. Derved blev expeditionen betydelig tilbagefat i sin virksomhed, og partiistyrets tidlige beslutninger i retning af at komme forbi restancerne var sat ud af betragtning. Men hertil kom ogsaa, at man lige til den 11. april (altsaa ind i det nye kvartal) maatte nøie sig med at lade bladet udgaa i et betydelig mindre format end hidtil, og saa længe dette varede, maatte ogsaa agitationen for videre udbredelse af bladet udstaa. Da denne senere gik igang viste det sig, at det hældige tidspunkt var forlobet.

At den indtrufne brandulykke har bragt megen forstyrrelse i bladets økonomi, viser sig bedst deraf, at avertissementsindtægten, som i de tre foregaaende budgetaar stadig har været voksende, i sidste halvjaar er sunket, og udenbysabonnementet, som ligeledes stadig har været voksende siden 1898 og i 1. kvartal indeværende aar var steget til kr. 4336.08, i 2. kvartal (sidste kvartal af budgetaaret) sank til kr. 3136.38. Altsaa en nedgang paa et eneste kvartal med kr. 1199.70. At det lille format af bla-

det her maa ha spillet en stor rolle vider bedst den flendsgjæring, at udenbyskontingenten atter vider stigning i det nu paa begyndte budgetaar. Mens den indbetalte udenbyskontingent i april dette aar kun udgjorde fr. 1412.16, har den i juli maaned udgjort fr. 1691.12.

Ogsaa paa partiets økonomiske forhold forovrigt har den indtrufne brandulykke virket forstyrrende, idet der desværre var alt for lavt asjureret, og det fra bogbinderen nylig modtagne oplag af „Socialistiske sang“ var borte udenfor den tegnede assurance.

Oplaget af romanen „Samfundets forfald“ laa endnu ved det tidspunkt, da branden indtraf, for en væsentlig del i materiet under trykkeriets ansvar. Den var lovet partiet noget over 7000 kroner, og dette beløb indgaa ogjaa under den i de sidste fire budgetaar ovenfor anførte bladet paaløbne gjæld. Der skulde af oplaget i materiet forefindes mellem 8 og 9 tusen komplette eksemplarer af denne roman; men der vil efter branden neppe bli tilbage over 3000 eksemplarer ialt komplet. Der er gennem den assurance, trykkeriet specielt havde tegnet for dette oplag, tilkjendt partiet som erstatning for oplaget af romanen i materiet et beløb af fr. 1160.51. Imidlertid maa trykkeriet selv sagt staa ansvarlig for den virkelige stude; men da listerne over staden først ganske nylig er modtagne, har man endnu ikke kunnet afgjøre, hvormeget denne beløber sig til. Bladet har forovrigt en gjæld til trykkeriet stor fr. 4215.27 (medtalt i ovenstaaende oversigt), og der vil formentlig kunne sikvideres heri.

Den af partiets specielt tegnede assurance var 4000 kroner, hvoraf 2000 fr. for inventar og 2000 fr. for oplag. Som erstatning herfor tilkjendtes for inventar fr. 1973.50 og for oplag fr. 1600.00.

Angaaende spørgsmaalet om overgang fra maanedss til ugekontingent for „Social-Demokraten“s Arifiania-abonnenter i forbindelse med udgivelse af et søndags-udholdningsblad, kan sluttelig bemærkes, at

partiets har opnævnt en komite til udredning af dette spørgsmaal.

Partiets skal endelig udtale, at vider nok er „Social-Demokraten“ endnu ikke i balance og man har under de sidste aar maattet arbejde under særdeles vanskelige forhold økonomisk; men man tror dog at kunne vider det tidspunkt, da man ikke længere behøver at nære beymringer for bla-dets økonomi.

Det internationale socialistiske bureau

oprettedes paa Pariserkongressen 1900. Samtlige europæiske lande med en socialistisk organisation sluttede sig i løbet af 1901 til og desuden De forenede stater i Nordamerika og republikken Argentina i Sydamerika. Kontingenten er 200 francs (ca. 145 fr.) for enkelte lande, hvoriblandt Norge, og 500 francs for andre (hvoriblandt Danmark).

Bureauets praktiske arbejde daterer sig fra slutten af 1901. Dette arbejde har bestaaet i samling og udgivelse af de resolutioner, som er fattet paa de samtlige internationale socialistiske kongresser siden 1889, indsamling af historisk og statistisk materiale vedkommende alle landes arbejderbevægelse samt befordring af internationale kommunikationer angaaende de for den socialistiske bevægelse mest brændende spørgsmaal.

Indsamlingen af det historisk-statistiske materiale er meget omfattende, og bureauet vil paa kongressen næste sommer møde med et grundlag af arbejde, som vil overraske. For nærværende er der til samtlige landes sekretærer omsendt 7 september til udfyldning vedrørende alle arbejderbevægelses aflyggninger. Den statistik og det materiale, som man faar gennem disse, vil til næste kongres bli bearbejdet. Hovedsagen ved den næste internationale socialistkongres vil nemlig bli den at faa etableret et virkeligt internationalt samarbejde mellem de nationale socialistiske partier. Og dertil trænger man denne usigtige stati-

til. Bureauets indgriben i dagens ødulfende spørgsmål, som dets forslag til international demonstration angaaende Søerkrigen, den tyske undertrykkelse i Polen, de armeniske rædler o. l. har været af mindre betydning. Manifestet har været udstedt til forklaring af urolighederne i Spanien, samt angaaende nogle mindre sager. —

Der fra Norge er sendt en oversigt over den socialistiske bevægelses historie, samt en længere afhandling angaaende det første kommunevalg efter fedestemmerettens indførelse. Den er trykt paa samtlige europæiske sprog og har været meget brugt i agitationen.

Ellers har korrespondancen været noksaa omfattende og udfyldningen af de mindelig omfendte schemer, som vedrører

alle et partis gjøremaal, financer, presje etc. vil kræve meget arbejde.

Det er ganske sikkert, at bureauet som sañ institution vil bli af overordentlig betydning for arbejderbevægelsen.

Det norske arbejderparti indbydes til at vælge repræsentanter til den internationale kongres i Amsterdam sommeren 1903; tilslige er der adgang til at foreskive enner til opfattelse paa dagsordenen.

Bureauets korrespondancer føres paa fransk. Kongressiens officielle sprog vil bli fransk, tysk og engelsk. Overføttelser til hver delegations sprog udenfor disse tre vil bli udført af en inden hver delegations midte valgt repræsentant.

Vort partis hidtidige repræsentanter i bureauet er Olav Kringen og A. Hazeland.

Kristiania, i styret for Det norske arbejderparti, 15de august 1902.

A. Buen.	A. Hazeland.	Mina Zenien.	C. Zeppenien.	A. Rohnien.
Chr. S. Knudsen.	M. Rilsien.	M. Ornestad.	D. Rind.	

Tilforordnet fra Landssekretariater:

D. Zenien.	Roh. Rohnien.
------------	---------------

Fra afdelingen i Trondhjem

har parti styret modtaget følgende beretning:

Organisationens fragang og tilgang af medlemmer i det forløbne aar stiller sig saaledes:

Bogbindernes forening er opløst og Trykgrafernes forening er udtraadt. Til sammen en afgang af 2 foreninger med et samlet medlemsantal af ca. 65. By- og Havnearbejdernes forening, Murarbejdernes forening samt socialdemokratisk ungdomslag, hvis samlede medlemsantal udgjør ca. 180, er i samme tidsrum tilsluttet organisationen og tæller denne nu 16 foreninger med et samlet medlemsantal af

ca. 700. Det er imidlertid grund til at tro, at organisationen i det kommende aar vil kunne vente tilslutning af de fagforeninger, som endnu staar udenfor, da vi efter opfordring af den faglige landsorganisation vil stryge ud af vore løve bestemmelsen om planmæssig streikunderstøttelse og istedet derfor koncentrere vort arbejde til udelukkende at omfatte den politiske bevægelse paa stedet, og hvad dermed staar i forbindelse.

Nogen lønsbevægelse som de samvirkende foreninger har hat nogen besætning

med, har ikke fundet sted. Derimod har der i enkelte jag været nogle smaa konfliktter, men disse er ordnet af vedkommende foreninger selv, med hjælp og støtte af sine landsforbund.

1. mai demonstrationen iaar tiltrak sig mer end almindelig opmærksomhed, ved den storartede tilslutning (ca. 1200 delt.) og ved den ro og orden som hvilede over det hele arrangement. Taler for dagen og arbeidernes politiske rettigheder holdtes af redaktør J. Ungell-Olsen og talen for organisationen af arbeider Anton Skalbua. Man har grund til at tro, at demonstrationen sikkerlig ikke i liden grad har øget fraværens vægt og lært de interesseløse og udenforstaaende sammenslutningens betydning.

Følge henstilling fra partistyret var der intet demonstrationstog den 17. mai, men afholdt organisationen istedet derved fest med d'hr. Alfred Bruaas og J. Ungell-Olsen som talere.

Paa organisationens generalforsamling i marts besluttedes at ndgi vort oragan „Ny Tid“ som dagblad. Betydningen af det her tagne skridt kan ikke noksom vurderes. Naar man tar i betragtning organisationens økonomiske stilling og de krav vi hidtil har maattet stille, ikke alene til os selv og partikassen, men ogsaa til udenforstaaende, saa skulde et saadant skridt som allerede nu at ndgi „Ny Tid“ som dagblad betegnes som at vi har tat os vand over hovedet. Men betænker man paa den anden side, den forholdsvis store tilgang af nye abonnenter allerede i dette aar, og som naturligtvis vil oges endnu mere, naar vi begynder som dagblad, kommer saa dertil at organisationen gennem en flæthed af sine medlemmer har eget trykkeri, hvortil ogsaa eiserwilligheden har vist sig at være noksaa stor, saa skulde vi i ingen henseende referere mere end hidtil ved denne beslutning. Og naar man saa tar i betragtning

at et nyt venstreblad skal startes her i byen fra 1. juli d. a., og at dette utvilsomt vil føge sin største læsefreds hos arbeiderne og middeklaffen, saa hadde vi ingen anden ndvei end at forsøge som dagblad, hvis vi ikke vilde se hele vort bladforetagende og det vi hidtil har ofret paa dette, lagt i graven.

Vi har forstaaelsen af hvad byrder vi ved det her tagne skridt har lagt paa vore skuldre, men naar vi, trods alt dette, alligevel har gaat igang, saa er dette i forvisning om, at det med lidt hjælp og støtte — ogsaa af udenbys partikasser — sikkerlig vil gaa, til vort partis og arbeiderbevægelsens fremgang.

Organisationens deltagelse i sidste kommunevalg var efter hvad vi var vant til her i byen en begivenhed, der for fremtiden vil saa den allerstørste betydning.

Mens vi ved kommunevalget i 1898 fik 81 stemmer og besatte 2 pladse, og paa blandingsliste ved stortingsvalget i 1900 fik 361 stemmer, monstrede partiet denne gang 624 vælgere og besatte derved 8 af repræsentantkammerets 68 pladse (2 i formandskabet).

At organisationens tilslutning til Det norske arbeiderparti er en af hovedsaksakerne til at vi denne gang opnaaede et saa heldigt resultat, er alle enige om. Vi kom som følge deraf til at staa paa en mere grei og sikker grundvold i alt, hvad vi i politisk henseende foretog os, og dette gav os igjen en sikkerhed og følelse af fremgang og feier, der ikke kunde undlade at gjøre sin virkning ogsaa paa vore modstandere. Udset af særlig vigtig betydning, som vore kommunerepræsentanter hidtil har magtet gennemføre kan vi ikke pege paa, dertil er de for saa og tiden alt for kort siden sidste valg. Dog er deres bestræbelser for at saa vore folk ind i de forskjellige kommunale institutioner, hidtil lykkes med held.

Vi er derfor forvisset om, at de ved sin

deltagelse i jagernes behandling for fremtiden vil vise arbeiderne hvilket parti disse skal stemme med, vil de ha sine saar forbedret.

Trondhjem, 25. juni 1902.

Anthon Malvaa, S. Hansen.
formand.

Alt i alt saar vi nu her i Trondhjem som en staerk partiafdeling, der ved enhver anledning, hvor noget skal udrettes til arbeidernes bedste, kun kjender veien frem.

B. Gulbrandsen. M. Høiem.

Alfred Bruaas,
p. i. sekretær.

Den aftraadte ordfører for partiafdelingen i Bergen,

hr. S. M. Dlossjøn, har tilstillet partistyret følgende beretning derfra:

Partiafdelingen i Bergen saar iaar med omtrent samme medlemsantal som i for- nemlig ca. 1600 fordelt paa 11 foreninger. Den store arbejdsløshed i forbindelse med de usikre arbejdsforhold inden alle sag har været den væsentligste aarsag til at medlemsantallet ikke er yderligere vokst. At stemmetallet ogsa ved hvert valg er dog formentlig bevis for, at partiets virksomhed følges med interesse og vinder oget tilslutning hos vælgerne.

Ved sidste kommunevalg afgaves 2170 stemmer paa arbeiderpartiets liste mod 634 ved kommunevalget i 1898 og 1442 ved stortingsvalget 1900. Partiafdelingen fik ved valget i forind 16 repræsentanter mod 6 ved valget i 1898.

I anledning en pryglehistorie paa Lungegaardens skole stred parti æll: Karl Monsen en artikel i „Arbeider“, der indbragte ham 5 døgns underhold paa statens bekostning. Denne dom valte almindelig indignation i byen og partiafdelingens styre afholdt i jagens anledning et protestmøde i Turnhallen, der var besøgt af ca. 1200 mennesker og hvor en kraftig resolution til fordel for pryglestraffens afskaffelse i folkestemmen vedtoges mod 2 stemmer.

Valgagitationen har været fort delt ved offentlige møder, dels gennem pressen

og ved foredrag inden de forskjellige foreninger. For valget stiftedes kvindelig vælgereforening, der ved sin energiske bestyrelse gjorde god nytte blandt kvinderne.

I januar maaned stiftedes Bergens socialdemokratiske ungdomslag, der virker ved afholdelse af foredragsmøder og lign. og allerede tæller omkring 300 medlemmer.

Maidemonstrationerne, der hidtil har været arrangeret af partistyret sammen med ledelsen for den saglige organisation har iaar været arrangeret af partistyret alene. 1. mai talte Claus Nicoll for dagen, Romager Sæbo for foreningsfriheden og socialismen. Til stortingsmand Nissen afsendtes et hilsmings- og takketelegram i anledning hans varme indlæg til forsvaret for arbeidernes interesser.

17. mai demonstrationen blev iaar indstillet i henhold til partistyrets cirkulære og af hensyn til at dagen kaldt paa en hellegarten.

Partiafdelingens vært og indflydelse maales maaske bedst deraf, at det hidtil saa foragtede og forhaandede socialdemokrati nu omtrent saar jevnfides med det hidtil saa mægtige venstre i kommuneestyret, hvor venstre nu har 19 og socialdemokraterne 16 repræsentanter.

Regnskab for partikassen

fra 1ste juli 1901 til 30te juni 1902.

I n d t æ g t:		U d g i f t:	
Beholdning fra f. a.	40.54	Forretningsførers løn	600.00
Partikontingent	1452.95	Udgifter til mandtalskontoret	2263.19
Kontingent til mandtalskontoret i Kr.a.	1922.30	Agitation	90.80
Salg af sangbøger	300.00	Trykfager og brochurer	702.70
Salg af protokoller	3.40	Tilfældige udgifter (heri skatter)	310.87
I ndtægt af fester	614.27	Susleie	318.00
Andel i arbeidernes bazar	1843.65	Repræsentationsudgifter	335.00
Assurance for oplag	1600.00	Trøndernes samv. fag- og arb.- foreninger, laan	400.00
Salg af agitationsmærker	59.20	Porto og skrivesager	129.01
Susleie	36.00	Det internationale socialistbureau	292.00
		Ludv. Meyer, tilbagebetalt laan	168.72
		Udgifter til landsmødet f. a.	357.65
		Inventariefonto	17.40
		I ndsat i banken	1000.00
		Beholdning 1/7 02	886.97
	<hr/>		<hr/>
	7872.31		7872.31

B e h o l d n i n g:		G j æ l d:	
Stassebeholdning ^{30/6} 02	886.97	Arbeidernes aktiertrykkeri for tryk- ning af romanen	1000.00
I Arbejderbanken	1014.04	Balance	1301.01
Trøndernes samv. fag- og arb.- foreninger, laan	400.00		
	<hr/>		<hr/>
	2301.01		2301.01

Bernh. Hansens fond.

I n d t æ g t:		U d g i f t:	
Beholdning fra f. a.	1201.36	Sendt komiteen i Haugefjund	400.00
Norsk arbeidsmandsforbund	20.00	Porto	0.80
Henter	19.32	Beholdning	839.88
	<hr/>		<hr/>
	1240.68		1240.68

Regnskabet revideret og fundet i orden.

Kristiania den ^{2/9} 1902.

Joh. Regnéll.

Magnus Nilssen.
forretningsfører.

C. Tuit.

Sammendrag af regnskabet for „Social-Demokraten“

fra 1ste juli 1901 til 30te juni 1902.

Indtægt:

	3. kvartal.	4. kvartal.	1. kvartal.	2. kvartal.	Sum.	Sum.
Kaskebeholdning pr. 1/7 1901						61.85
Ordinære:						
Møntingent, indtægts	5982.60	5778.40	5981.20	5668.65	23405.85	
dd. indtægts	3797.77	3714.72	4336.08	3136.38	14984.95	
Annonseindtægt	6403.28	7478.99	6247.45	5838.82	25968.54	
Løsthold	90.51	75.07	81.24	92.38	339.20	
Sum	16274.16	17047.18	16845.97	14781.23		64698.54
Ekstraordinære:						
Assurance	750.00	750.00	750.00	1973.50	1973.50	
Kristiania arbejderforening				750.00	3000.00	
„Dødsdagene“		812.05	300.00	931.17	2048.52	
Løsthold af adv. Røyer	1500.00	1500.00	1500.00	1500.00	6000.00	
Løsthold	2774.65	2236.14		50.00	5090.79	
Sum	5024.65	5328.19	2550.00	5201.97		18407.81
					Sum	82868.20

Udgift:

	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	Sum	Sum
Trykkeriet	7606.90	7231.80	6250.00	6200.00	27288.70	
Papir	5107.35	3753.40	3283.10	3391.75	15535.60	
Redaktionen	2912.30	3254.35	3123.56	3103.65	12393.86	
Ekspedition indenbys	1287.00	1302.00	1317.00	1317.00	5223.00	
Do. udenbys	243.81	220.01	248.97	210.25	923.04	
Budløn	1928.30	1923.75	1959.95	1950.50	7762.50	
Borte	683.18	728.11	713.73	554.48	2679.50	
Provisioner for annoncer	321.63	442.97	276.63	428.46	1469.69	
Kusleie m. m.	372.20	502.40	290.05	380.00	1544.65	
Revision	90.00	90.00	60.00	60.00	300.00	
Telefonafgift			80.00		80.00	
Omføin. i anledning branden			83.38	377.93	461.31	
Diverse	153.33	237.27	165.50	139.57	695.67	
Renter		2821.64		96.32	2917.96	
Afdrag		350.00	1350.00	1454.60	3154.60	
Sum	20706.00	22857.70	19201.87	19664.51		82430.08
Skattebeholdning pr. 30/6 1902						438.12

Sum fr. 82868.20

Kjøbenhavn den 8de august 1902.

Johan Nørstrub.

Revideret og bekræftet i orden.

C. Tust.

Soh. Regnøll.

Forslag til budget for Det norske arbeiderparti

fra 1ste juli 1902 til 30te juni 1903.

Indtægt:

Almindelig kontingent	fr.	1500.00
Kontingent til mandtalskontoret		1800.00
Salg af agitationsmærker		300.00
Salg af sangbøger og protokoller		500.00
Indtægt af fester o. l.		800.00
Af Beholdningen		1000.00
	fr.	5900.00

Udgift:

Forretningsførerens løn	fr.	600.00
Udgifter til mandtalskontoret		1700.00
Borto og skrivepapir		150.00
Til landsmødet		200.00
Repræsentationsudgifter		300.00
Agitation		2000.00
Kontingent til Det socialistiske byrå		150.00
Huøsteie		300.00
Trykflager		350.00
Telefon		80.00
Tilfældige udgifter		70.00

Indt. fr. 5900.00 Udg. fr. 5900.00

Forslag til budget for „Social-Demokraten“

fra 1ste juli 1902 til 30de juni 1903.

Indtægt:

Indenbys kontingent	fr. 25,000.00
Postabonnement	„ 18,000.00
Avvertisjementer	„ 30,000.00
Løbsalg og andre indtægter	„ 300.00
Nye aktier	„ 3,000.00

Alt. 76,300.00

Udgift:

Redaktionen	fr. 14,000.00
Papir	„ 14,105.00
Trykning	„ 24,490.00
Ekspedition i Kristiania	„ 5,500.00
Do. indenbys	„ 1,000.00
Budløn	„ 8,000.00
Borte	„ 3,000.00
Husleie	„ 1,440.00
Vas og renhold	„ 400.00
Annonceprovision	„ 1,800.00
Revisjon	„ 360.00
Telefon	„ 180.00
Diverse redaktions og ekspeditionsmateriel	„ 825.00
Afdrag og renter af banklaan	„ 1,200.00

Indt. fr. 76,300.00 Udg. fr. 76,300.00